СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 272. Джерзі Сіти, Н. Дж., пятниця, 22-го листопаду 1940. No. 272. Jersey City, N. J., Friday, November 22, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

КОНГРЕС НЕ РОЗІДЕТЬСЯ

ВАШИНГТОН. —Внесок, щоб конгрес розіхався на вакації, перепав в палаті представників більшістю голосів і конгрес буде далі залишатись у столиці. Проти внеску голосували солідно не лиш всі 144 републиканці, але й 44 демократи, а також пару незалежних. Разом проти внеску голосувало 191, а за внесок 148. Чимало демократів, не брало участи в голосуванні, бо розіхались в ріжні сторони і хоч демократичний конгресовий провід закликав їх вертати, вони цього не зробили. З приводу цеї перемоги републиканці висказують собі ґратуляції і кажуть, що це доказ, як відноситься нарід до президента і як йому довіряє. Републиканський провідник Мартин заявив, що коли президент був сказав, що не може відіхати від столиці на довше, як на 12 годин, з огляду на важні справи, також конгрес не повинен відіхати зо столиці на довше, як на 12 годин. Та клопіт у тім, що конгрес не має в програмі ніякого важного законодавства. Але він тим не журиться і каже, що все знайдеться над чимсь дискутувати.

СТУДІЮЮТЬ ГРЕЦЬКЕ ПРОХАННЯ ПОМОЧИ.

ВАШИНГТОН. — Департамент стейту заявив, що на його руки вплинуло прохання від грецького уряду, щоб Америка чимскорше почала продавати Греції літаки і зброю, бо хоч грецькі війська відносять перемоги, то всетаки на далеку мету Греція заслаба, щоб сама собі дати раду з Італією. В тім проханні говориться, що перемоги греків над італійцями дещо перебільшені і вони роблять в Америці хибне враження, начеб греки вже виграли війну з Італією.

ВОЄННІ ПІДГОТОВКИ В КАНАДІ.

ОТАВА. — Спільна американсько-канадійська оборонна комісія порішила побудувати в Канаді великі будівельні доки, в яких можна булоб на широку скалю розпочати будову контрторпедовців. Також рішила відкрити в Канаді воєнноморську школу. Канадійський міністер Ангус Мекдоналд заявив, що Канада вже побільшила свої морські сили на вісім разів і має нині поверх 13 тисяч моряків і старшин, служачих на кораблях і морських заведеннях. Він також сказав, що в часі цеї війни Канада вислала до Англії 3,500 наладованих кораблів, що понесли на собі 21 міліонів тон ріжних продуктів. Їх охороняли конвої, Лиш пять кораблів з того загинуло.

КОНГРЕСМЕН ФИШ ПРОТИ НАКЛЕПІВ.

ВАШИНГТОН. — Конгресмен Фиш заявив, що або заскаржить до суду, або висмагає батогами тих редакторів, які пишуть, що його шляхом перекупства здобули для себе наці. В „Вашингтон Мері-Го Равнд" поміщений був на його адресу закид, що націстичний консул мешкає в його домі і платить тепер два рази стільки, що колись. Фиш назвав це брехнею і вияснив, що батько його винаняв німецькому консулятові дім ще тоді, коли про наців ніхто не чув. Колись за цей дім німецький консулят платив батькові $4,800, нині лиш $4,000. Така дійсна правда, говорив Фиш, а журналістичні ракітери перекручують її.

ПОМІЧ ГРЕЦІЇ.

НЮ ЙОРК. — Вже створився в Ню Йорку комітет, який поставив собі за ціль помагати Греції, на той сам взір, як інші комітети помагали колись Фінляндії, чи нині Англії. На чолі грецького комітету станув Гарольд Вендербилд. Той комітет поставив собі за ціль зібрати на поміч Греції десять міліонів долярів.

ЧИ Є НАДПРОДУКЦІЯ ХАРЧІВ?

....НЮ РОШЕЛ (Ню Йорк). — На жіночім „форум" повіту Вестчестер приявних 400 жінок вислухали докладу представника ланцюхової харчевої компанії „Ей енд Пі", Ерла Френча, який доказував, що в Америці ще нема надпродукції харчів, а навпаки, є ще чимало місця для збільшеної продукції. Він говорив, що ще можна на 43% більше продукувати яйця, на 70% більше ярини і на 108% більше масла. Чимало людей в Америці таки ще не доїдає, казав він.

„ДЕНЬ ПОДЯКИ".

ВАШИНГТОН. — Цього року 22 стейти святкували в четвер, 21 листопаду, „День подяки", а решта стейтів, буде святкувати за тиждень. Президент Рузвелт переніс святкування на 21 листопаду, але чимало стейтів спротивились цьому ломанні традиції і рішило святкувати по старому. Ню Йорк святкує по новому, але Пенсилвенія по старому.

НАСЕЛЕННЯ АМЕРИКИ.

ВАШИНГТОН. — На основі останнього перепису виходить, що ціле населення Злучених Держав Америки, разом з Филипинами і посілостями виносить 150 міліонів і 362 тисяч. Без посілостей 134 і пів міліона. За десять літ населення зросло на девять міліонів.

„БАГАЧ" ВМЕР З ГОЛОДУ.

СЮВИКЛЕЙ (Пенсилвенія). — Коли місцевий „багач", Кембел Стюарт, не виходив продовж кількох днів зо своєї палати люди повідомили поліцію. Поліція вдерлась до середини і знайшла там напів мертвого „багача". Його взяли до шпиталю, де він помер. Показалось, що він заморив себе на смерть, бо не мав за що купити собі харчу, а був за гордий, щоб просити своїх багатих приятелів помочі. Частину меблів він випродав, але не всі. Також не продав дому, але вибрав смерть.

ДЖАН ЛУЇС ПРОТИ ПОСПІХУ В РОБІТНИЧІЙ ЗГОДІ

Джан Луїс, голова Конгресу Промислових Організацій, який відбуває свої річні наради в Атлантик Сіти, заявив, що він є проти того, щоб миттю навязувати переговори з Американською Федерацією Праці в ціли замирення в робітничих рядах. Луїс сказав, що шлях до замирення треба далі підготовляти, але не треба в тім дуже поспішати. Вслід за тим резолюція, внесена делегатами юнії кравецьких робітників, щоб таки негайно почати переговори з А.Ф.П., перепала. Решта делегатів, які стоять за Джана Луїса, на адресу юнії кравецьких робітників, яка вже приступила назад до А.Ф.П., висказувати терпкі заввагн. Джан Луїс у своїх дальших заввагах покпивав собі з голови А.Ф.П. Вилиема Гріна, з голови кравецької юнії Сиднея Гилмена, та з інших робітничих провідників А.Ф.П. Він також зазначив, що з Білого Дому не дістав жадного заклику до замирення, подібного до того, що дістала Американська Федерація Праці.

Филип Морей, голова юнії сталевих робітників, а також заступник голови К.П.О., заявив, що він не хоче кандидувати на голову К.П.О. Його відмову звязують з тим, що не перейшла на конвенції резолюція, забороняюча націстам, фашистам і комуністам вступ до заряду К.П.О. А ту резолюцію поміг повалити таки сам Джан Луїс, який тішиться піддержкою лівих елементів. Він заявив, що та резолюція буде „неамериканська" і що в заряді К.П.О. нема тоталітарних елементів.

У звязку з тим ходять чутки, що конвенція таки буде старатись поновно видвигнути кандидатуру Джана Луїса і змусить його назад приняти головство.

ЛИСТ ПРЕЗИДЕНТА ДО А.Ф.П.

Вилием Грін відчитав на конвенції Американської Федерації Праці, що відбувається в Ню Орлінс, листа від президента Рузвелта, в якім президент закликає робітництво до згоди. Президент каже, що здає собі з того справу, що таке замирення натрапитиме на великі засадничі і тактичні труднощі, але коли до нарад засядуть люди чесні і з доброю вірою, то таки до замирення можна дійти. Цього замирення, говорив президент, потребує в сучасну хвилю дуже не лиш само робітництво, але також цілий край, який вступив в стадію свого мілітарного зброєння.

ДАЙКСТРА ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАЦЬ ДЛЯ НОВОБРАНЦІВ

Кларенс Дайкстра, голова поборових бюр, заявив, що вже пороблено відповідні заходи, щоб всім новобранцям, які напливають до війська, були забезпечені ті посади і праці, які вони занимали в часі відходу до війська. Дайкстра говорив, що всі вояки, знаючи, що їхня праця їм не пропаде, краще відносяться до військового навчання.

ВОЄННА СИТУАЦІЯ „ДУЖЕ СПРИЯТЛИВА", ДОНОСЯТЬ З АТЕН

Вправді альбанське місто Коріца ще досі держиться, хоч цілковито окружене грецькими частинами, то на інших боєвих фронтах, італійські війська всюди уступають. Грецький воєнний комунікат доносить про нові побіди і здобутки.

ГРЕЦІЯ ПРОСИТЬ СИЛЬНОЇ ДОПОМОГИ

Помилка з Фінляндією не повинна повторитись. Тому грецькі воєнні успіхи не повинні приспати невтральних і тих, що можуть Греції допомогти літаками і зброєю. Італія є кілька разів сильніша від Греції, подає грецький уряд. І тому треба Греції допомогти і то зараз, поки ще час.

НІМЦІ ПРОБУВАЛИ ЗНИЩИТИ БІРМІНҐЕМ

Відомости з Берліна подають, що німецькі летуни скинули тисячі бомб на промислове британське місто Бірмінґем, яке ушкоджено в ще гірший спосіб ніж Ковентрі. Німецький комунікат представляє цей налет „великим успіхом". Налет тривав цілу ніч, яка була ясна й сприяла нападови. Перші летуни скинули запальні бомби, а коли доми зачали горіти, то ціле місто було освічене й летунам, що надлітали зо своїми бомбами, легко було орієнтуватись, де їх скидати. Британське звідомлення стверджує напад, але шкоду обмежує до невійськових обєктів.

„КОВЕНТРИТИ"

Таким словом означує тепер німецька преса намагання німецьких летунів знищити якесь місто в такий спосіб, щоб його зрівнати зо землею.

БРИТІЙЦІ НАНЕСЛИ НІМЕЧЧИНІ ВЕЛИЧЕЗНУ ШКОДУ

Як британці відплачуються Німеччині, можна пізнати по тім, що за одну добу британські нищильники поніщили 150 будинків найбільшої німецької фабрики штучного виробу газоліни, ушкодили найбільший німецький пасажирський корабель „Европу" та бомбардували фабрику літаків Фокера в Амстердамі і фабрику зброї Крупа в Есен.

ТУТ ЗГИНУЛИ ТРИ РОБІТНИКИ.—Останки магазину пороху в фабриці „Тровджен Павдер Ко." в Алентавні, Па., по вибуху, в котрім пропало стрільного пороху на суму чверть міліона долярів. Порох був призначений для американської армії й фльоти. В експльозії згинули три робітники.

СОВЄТИ ДАЛИ ЗГОДУ НА СПІЛКУ МАДЯРЩИНИ І РУМУНІЇ З ДЕРЖАВАМИ „ОСІ"

РИМ. — Італійська преса вже рахується з тим як з доконаним ділом, що Мадярщина й Румунія входять до „потрійного союзу", себто до союзу Німеччини, Італії й Японії. Пише, що та справа була точно обговорена на нарадах Гітлера з Молотовим, та що все те діється в порозумінню і за згодою Совєтів.

ГІТЛЕР ГОДИТЬ СТАЛІНА З ГЕН. ФРАНКОМ.

РИМ. — Дипломатичні кола твердять, що канцлер Гітлер переговорює з ген. Франком у справі замирення СССР і Еспанії. Іде про те, щоб Совєти навязали з Еспанією дипломатичні звязки. Та кажуть, що проти цього виступає Ватикан, що не бажає, щоб „безбожницька Росія" навязувала дипломатичні звязки з „католицькою Еспанією".

НАЦІЗМ — ВОРОГ ХРИСТІЯНСТВА, КАЖЕ ВАТИКАН.

ЛОНДОН. — Британська преса згадує за ватиканське радіо, що відповідало еспанському часописови „Альказар", який твердив, що націонал-соціялістична наука не противиться християнській ідеольоґії. Ватиканське радіо каже, що твердження часопису не відповідає дійсним фактом. Бо так є, каже Ватикан, що на протязі того часу, коли націсти є при владі, націстична література весь час нападала на християнство, а зокрема атакувала католицьку церкву й її інституції та догми. До приходу до влади націстів, каже радіо, себто до 1933 р., німецька молодь католицької віри вчилась в католицьких школах, а тепер в Німеччині вже цілком нема католицьких шкіл. Далі говорено про замкнення монастирів та про висилення яких 400 польських католицьких священиків з Польщі до Німеччини.

ЩЕ ОДНА БЕЛЬВЕДЕРСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ.

ВІДЕНЬ. — Давня австрійська столиця стає тепер містом, де підписують ріжні договори, що мають завести „новий порядок" в Европі. Очевидно такий порядок, що є ідеалом держав „осі". Тепер підписано договір, який має затіснити „навіки" звязь Будапешту з Берліном і Римом. Таке саме має статись і з Румунією.

ПІДСТАВИ „НОВОГО ПОРЯДКУ".

Держави „осі" намагаються перебудувати Европу в такий спосіб, щоб випхати з неї цілковито британські впливи. Малі держави беруть під „свою опіку", обіцюючи їм державне існування та призначуючи їм ті тягарі, які на них накладає „новий порядок". Малі держави обовязані до повної льояльности супроти держав „осі" та до повної піддержки „нового соціяльного й політичного порядку в Европі поза Совєтами". Та виглядає на таке, що ті малі держави будуть теж звязані й з політикою на Далекому Сході, бо будуть обовязані боронити домагання Японії.

ІРЛЯНДІЯ СТОЇТЬ ПРИ НЕВТРАЛЬНОСТИ.

ДАБЛИН. — Ірляндія, що була 25 років в конфлікті, остане невтральною і ніяким чином не дасться втягнути у війну. Ірляндські воєнні бази були держані Великою Британією проти волі Ірляндців, а те, що вони тепер є в руках Ірляндії є ознакою незалежности краю. З тої незалежности Ірляндія не зрезигнує і від неї не відступить. Ті бази є тепер краще хоронені ніж були тоді, коли були в руках Британії. Хто хотів би їх нарушити, з тим Ірляндія буде в війні. Таке заявив журналістам ірляндський премієр Імон де Валера. Коли йому вказали на те, що Ірляндія може винаняти Британії ті морські бази в такий спосіб, як Англія винаняла бази Злученим Державам, то премієр відповів, що Злучені Держави є віддалені на 3,000 миль від бомбардувань, а Ірляндія булаб у такому випадку втягнена в війну. Подібне є з Канадою, а навіть ще гірше, бо Канада є воююча стороною.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ ПОТРЕБУЮТЬ ПОЛІПШЕНЬ.

ЛОНДОН. — Американські летуни, що служать в Англії й беруть участь у війні, кажуть, що американські літаки, які одержують, не дуже то відповідають вимогам такої модерної війни, яка ведеться в Европі. Торговельні американські літаки є найліпші в світі, кажуть згадані летуни, але воєнні потребують кращого пристосування до обставин, себто до того терену, на якім треба тим літакам воювати, злітати на землю, чи підноситись вгору. Теж і американські летуни, коли іде про те, щоб їх вживати для воєнних цілей, потребують ще окремого вишколення.

РОЗВЯЗАЛИ НАЦІСТИЧНУ ПАРТІЮ.

БЕРН. — Швайцарська націстична партія вислала урядови ультимат, домагаючись усунення заборон щодо видавництва газет і т. д. На те уряд відповів постановою, яка розвязує націстичну партію в Швайцарії.

НЕ ІДЕ ЛЕГКО В НОРВЕГІЇ.

СТОКГОЛЬМ. — Що в Норвегії є спротив проти німецької влади, видно найкраще по розпорядку поліційного комісара міста Берген, в якому звертається увагу, що на останнім зібранню норвезької націстичної партії присутні кричали і свистали. Поліція це забороняє та додає, що не вільно відзиватись неприхильно про німецьких військових, ні не вільно співати норвезький королівський гимн. Також будуть карані ті, що не будуть брати участи в демонстраціях, а тільки стояти на вулицях і приглядатись.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ БУДЕ НАРЕШТІ ЗГОДА?

Цими днями відбуваються річні конвенції двох великих союзів американських робітничих юній. У Ню Орлінсі відбувається конвенція Американської Федерації Праці, а в Атлантик Ситі конвенція Конґресу Промислових Орґанізацій. Є це конкуренційні орґанізації в тому розумінні, що кожна з них хотіла би захопити в свої ряди всіх американських робітників. Є вони рівночасно й ворожі орґанізації; колись майже всі відділи К.П.О. були обєднані в Федерації Праці, а відкололися вони через ріжницю про основну засаду орґанізування робітників: від Федерації Праці відступили орґанізації, що хотіли спиратися не на засаду фаху, а на засаду промислу.

Хоча повстання Комітету Промислових Орґанізацій спершу оживив американський юнійний рух, але далі розділ американського робітництва став робити йому багато шкоди. Серед взаємної боротьби проминено багато нагод для орґанізації та законодатної поправки долі робітників. Конкуренція противних орґанізацій доводила до дуже неприємних ситуацій підчас страйків. З часом некористи з подвійної орґанізації стали такі очевидні, що серед робітників піднялися домагання загоїти роздертя юнійного робітництва й створення одної орґанізації. Заходи ці розбивалися через довгий час, як загально припускали, через натиск урядників обох орґанізацій.

Останніми тижнями одначе, як здається, справа робітничого обєднання посунулася значно вперед. Передовсім опозиція проти злуки, на котрої чолі стояв самий голова Конґресу Промислової Орґанізації, Джан Луис, заявив, що хоче уступити зо свого становища. До того в американській політиці виринула така ситуація, яка робить існування двох союзів робітничих юній дуже загрозливим для робітників і робітничих орґанізацій. Як сказав Генрі Стимсон, секретар війни й представник американського уряду на конвенції Федерації Праці, американське громадянство буде мусіти незадового зробити поважні жертви на цілі краєвої оборони. Що треба під тим розуміти, можемо догадатися з досвіду в Америці в першій світовій війні та з досвіду таких країв, як Англія й Франція, в цій війні. Уряд буде накладати на підприємства великі податки та буде здержувати робітничі орґанізації від добування високих заплат для робітників. Коли американське зорганізоване робітництво буде розбите на дві противні й ворожі сили, то його впливи для захорони прав робітників і для захорони заробітної заплати будуть невеликі.

Ситуація підчас поспішного воєнного приготовання та ще при можливости війни вимагає того, щоб американські робітничі юнії були обєднані. Звертає на це їм увагу й президент Рузвелт, котрого чейже більшість американського робітництва за ворожнечу до робітництва не посуджує. Пора, щоб Американська Федерація Праці й Конґрес Промислових Орґанізацій нарешті поклали край розбиттю американських юнії.

Юрій Сірий.

З ІСТОРІЇ ВИДАВНИЧОЇ Й КНИГАРСЬКОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ

(В 500-ліття винайдення друку). (2)

В боротьбі з реакцією.

В той час, коли в Росії взагалі конфіскуються книги за зміст ворожий панівному ладові, тобто за антидержавний напрямок, в Україні береться цензорами на увагу ще й інша сторона, а власне українська мова, яка сама по собі вважається за протидержавну.

Перші видання книжок більш або менш революційного змісту нищаться нещадно по книгарнях і друкарнях, а періодична українська преса підлягає заборонам. Більшість українських ґазет і журналів, не розквітнувши, припиняють своє існування.

Та виявлена підчас революції українським народом потреба мати книгу і друковане слово взагалі, на своїй мові, а також воля репрезентантів культурно-національного життя народу зберегти раз завойовані позиції, ставлять опір заходам реакції.

Коли ми зробимо побіжний огляд цього післяреволюційного періоду, то перед нами встане приблизно така картина українського друкованого слова: Цілий 1906 рік проходить в боротьбі з російським реакційним урядом та його чинниками за збереження прав на друк української мовою видань, як періодичного так і неперіодичного характеру. Замісць припинених і заборонених ґазет та журналів повстають нові, більш пристосовані до вимог цензури. Щодо видань періодичних, то тут іде робота більш підготовчого характеру. Виходить в цей час книг дуже мало, та і з того що виходить, до продажу і взагалі, для розповсюдження попадає дуже мало. Більша частина підлягає конфіскаті. Видавціж та автори знаходять місце в сепаратках тюрем та на лавках підсудних.

Тільки з роком 1907 видавнича справа українських книжок входить у більш-менш нормальні, хоч і занадто вузькі, береги. З. січня місяця 1907 року переноситься до Києва зі Львова місячник „Літературно-Науковий Вістник", стає більш-менш на твердий ґрунт щоденна ґазета в Києві „Рада", соціял-демократичний тижневик „Слово", в цьому ж році переноситься до Києва з Полтави тижневик „Рідний Край".

Ці органи головним чином і репрезентують, культурний та соціяльно - політичний зміст українського життя.

Поруч з цим на ринку звявляється все більш та більш книг з ріжних галузів як наукового так і загально-мистецького змісту. В цьому ж році у вересні місяці в Києві засновується новий орган розповсюдження друкованого слова — „Книгарня Літературно-Наукового Вістника".

До цього часу в Києві існувала тільки одна книгарня „Київська Старина". Заснування нової книгарні було викликане самим життям як показчик зросту потреби української книжки. Поруч з цим стають на твердий ґрунт й інші інституції, що мають певне відношення до видавничої справи (Наукове Т-во в Києві і ін.). Зростає також потреба і тих книжок, що вийшли до революції, і підчас її за кордоном і головним чином у Львові. Щомісяця приходять більші партії їх (хоч правда з великими цензурними труднощами) зза закордону і розповсюджуються в народі. Всі вказні факти свідчать проте, оскільки помилковим було твердження офіційних і неофіційних російських сфер про те, що нема української культури, її показчика — літератури, та що український народ не приймає своєї книжки.

Важкі умовини.

Справді, коли взяти під увагу чисельність населення України в той час (до 30 міліонів українців) і той тираж видань, що йшов між народ, то показчик цей буде менш ніж скромний, бо періодичні видання в своїх тиражах досягали ледве чотирьох-пяти тисяч, а неперіодичні й ще менше. А тут треба взяти на увагу знову таки обставини, в яких доводилось працювати в ті часи. Обставиниж ці взагалі можна поділити ріжко на три категорії, а саме 1) втрата за часів культурно-національного гніту широкими масами національної свідомости, 2) матеріяльний стан українських працівників на книгарсько-видавничому полі і 3) умови праві.

Щодо першої, то можна сказати, що революція 1905 року застала широкі народні маси дійсно національно приспаними. Національний гніт досяг того, що в широких масах власне імя народу забулось, тільки окремі одиниці були свідомі своєї назви. І нам, свідкам тих часів, доводилось з розпачем констатувати наслідки роботи московського режиму. Ми майже безпомилково могли порахувати поіменно свідомих українців. На тридцять міліонів всіх їх можна було увібрати в кілька тисяч. Про це найбільш, як я вже сказ, свідчили тиражі передплатників періодичних видань.

Щодо матеріяльного стану, то засоби для праці були занадто скромні. І це цілком зрозуміле. Річ втому, що робітники на полі продукції друкованого слова, цього періоду, в своїй переважній більшості були дітьми робітників та селян. Отже людьми матеріяльно незабезпеченими. Щож до заможних верств, то вони здебільшого давно зрадили своїй нації і не тільки що визнавали себе москалями, а навіть провадили боротьбу проти української культури. Культурні сили цих верств віддавали свої сили на користь російської культури. В цей період, за виїмком двох-трьох прізвищ, ми не можемо зустрінути серед українських робітників слова когось з справді заможних верств. Доводилось видавцеві в особах своїх культурних репрезентантів, своїх дітей, що здобули освіту за останній гріш, тягти самому цю тяжку борозну. Справа видавнича взагалі провадилась на кошти запрацьовані тяжко, за рахунок недоїдання і позбавлення себе мінімальних матеріяльних життєвих вигод.

Звичайно з такими коштами годі було справу повести на більшу скалю, та на ту широту, якої вимагав тодішній вжечас. Але з цим булоб ще можна миритись, колиб не було третього фактора, що гальмував видавничу справу.

Це правний стан.

Хоч на папері права першої революції про волю друку і лишились, то дійсність показувала щось інше. Цензурний і поліційно - адміністративний апарати на Україні в подавленні українського руху, розвинули свою діяльність. безмежно. І видавець української книжки і автор підчас виходу книги в світ і перебування її в цензурі, мусіли щохвилини бути готові на те, що книга чи журнал будуть сконфісковані, а вони самі підведені під ту чи іншу статтю карного закону і опиняться в тюрмі.

Не виключене було й таке, що той чи інший місцевий сатрап, або просто поліційний крючок, не знайшовши у виданні нічого кримінального, старався надалі припинити таке видання накладанням великих грошевих кар в адміністраційному порядку. Колиж взяти під увагу матеріяльну сторону видавців, то цей бич зовсім не був лекший за конфіскацію та арешт. І це адміністративна влада добре розуміла, була розвинена в Україні якнайширше. І чим популярніший був між народом орган, тим частіше підлягав він таким репресіям. Так напр. український популярний тижневик „Село", що почав виходити в осени 1908 року, на протязі свого півторарічного існування в середньому був штрафований, і то на більші суми, не менше одного разу на місяць. Це очевидячки мало на меті задушити ґазету матеріяльно. Але коли й це не помагало і коли передплатники, робітники й селяни, збірали по пятаку, щоб полекшити виплати цих штрафів, (звичайно допомога та мала характер лише моральної підтримки) — тоді київський губернатор Гірс, видав просто таємний циркуляр для волостей, а за ним зробили те саме і губернатори інших губерній, щоб ґазета ця далі волосних управ не проходила.

Не краще стояла справа і з іншими виданнями. Щоб вбити у маси охоту до набування української книжки — поліційна влада вживала найрішучіших засобів, включно до трусів, арештів і висилки в місця більше або менше віддалені від рідної оселі.

(Дальше буде).

ЯК СЕБЕ ПОЧУВАЮТЬ ПІД СОВЄТАМИ?

З відомостей, які надходять зо західньо-українських сіл і міст, що опинились під большевиками, виходить, що там постійно іде до гіршого. І то під кожним оглядом, як політичним, так господарським і культурним. В містах і селах зачинає не ставати продуктів конечної щоденної потреби. Селянина змушують працювати в колективах, а ті, що пробують далі вести індивідуальні господарства, переслідувані, себто знаходяться у ще гіршому положенні.

В першу чергу селянин болюче відчуває податкові тягарі. Платити йому за хату податок у сумі 300 чи 500 рублів, це велика сума. Її нема, а уряд забирає за ті гроші хліборобські продукти. Булоб пів біди, коби уряд платив належну ціну, а то платить, наприклад, за один сотнар збіжжа від 20 до 30 рублів. Колиж потім селянинові прийдеться збіжжа купувати, щоб не голодувати, то йому треба платити в приватній торговлі за таку саму скількість збіжжа від 120 до 150 рублів. Уряд це добре знає, але, як кажуть, це між іншим і його спосіб, щоб заганяти селян у колективи, де їм ніби повинноб поводитись краще. Але яке це поліпшення, коли селянин в колгоспі заробляє місячно 60 рублів, а одна пара черевиків коштує 120 рублів. Селянство глядить на колективну систему як на панщину і тому не ставиться до неї прихильно. Та так є, що й прихильність його долі не змінила.

Далеко гірше представляється політичний бік справи. Як звісно, то большевицька влада вже перевела основну „чистку" Західньої України. Це значить, що виарештувала увесь активний український елемент по селах і містах, що був відомий з народньої праці до приходу большевиків. Тепер переводиться нову „чистку". Зокрема списуються усі ті, яких рідня і знакомі заподозрені чи арештовані. Усе те викликує всюди непевність, бо ніхто не знає, що йому принесе завтрішній день. Таке положення не може зеднувати симпатій для совєтської влади. І тому це зовсім природне явище, коли ненависть до Совєтів зростає з кожним днем.

Хочемо звернути увагу на ще одно дуже цікаве явище. Ото совєтська влада піддає українському селянинові, що коли йому живеться погано, то тому винуваті — жиди. Тим намагається вона хитро відвернути увагу українського селянства від себе, але, як доносять, це їй не вдається. Нацьковування совєтської влади на жидів не знаходить відгомону. Український селянин добре вже визнається, хто його нищить, хто є його справжнім ворогом і хто над ним панує. Як відрадне явище треба занотувати те, що ніхто не вірить, щоб така дрантива влада як совєтська могла вдержатись.

З КАНАДИ

Канадійські українці обєднані.

Дня 13. листопада відбулося масове віче українців у Ріджайні, столиці Саскачевану. На тім вічу заявив визначний місцевий українець, Юлій Кравз, що канадійські українці позбулись внутрішніх непорозумінь і сварок, бо дня 7. листопада зїхалися в Виннипеґу представники Репрезентаційного Комітету Українців Канади та Українського Центрального Комітету і при посередництві прафесора Симсона зо Саскатуну та Трейсі Філипса з Англії створили один спільний Комітет Українців Канади. Ціль цього спільного Комітету Українців Канади є виконання воєнних зусиль українців, як горожан Канади та координація праці в усіх спільних справах українського народу.

На цім мітинґу промовляв також Трейсі Филипс, вояк, вчений і знаток проблем Близького Сходу, що обїздить Канаду на запросини Національної Ради Освіти (National Council of Education).

У своїй дальшій промові сказав Ю. Кравз таке:

„Ціле наше нове обєднання і ціла наша нова сила будуть зужиті на те, щоб виграти цю війну для задержання наших прав і свобід, які ми так високо цінимо. Тим чином ми маємо повне право сподіватися і просити, щоб тими обєднаними змаганнями ми могли здобути для наших братів в Европі і для всіх тих народів, що находяться в темноті тиранії, право на те, щоб знову бути вільними і незалежними".

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ II. (84)

— Здоров, Жбурляю! — весело привітався він. — Ну, як батько? Оклигав хоч трохи після довгого гостювання в невірних?...

— Слава Богу, — промовив Павло, відповівши на привітання. — Ще, мабуть, сплять.

— Ти щож... радий?

— Деб пак не радий!... Така вдача з першого разу... Мені говорено було, чи не в Синопі він, аж вийшло, що доля чекала мене далеко ближче.

— Не казав, як він потрапив до турків?

— Казали... Як Кулагу було вбито в Козлові, то батько з багатьома братчиками попався в полон. Із Козлова їх пігнали татари через піски й гори в Кафу на невольницький ринок, а там усіх їх купили турки й відразу перевезли на каторги й прикували ланцюгами до гребок.

— Пятнацять довгих років на гребках! — ужахнувся Хмель. — Це тільки такі тури, як ти, в силі витривати.

— Мабуть, і батька твого не скривдив Господь на силі...

— Та каже пан полковник Граб, що мали чималу силу.

— Виходить, кажуть правду: яке коріння, таке й насіння, — засміявся писар.

— Не знаю, може й правда, — засміявся й Павло.

— Та далебі... Дарма тільки батько Сагайдачний стільки війська з собою веде: пустити вас двох із батьком, то ви самі ввесь Крим догори ногами перевернете.

— Шкода, самою силою багацько не візьмеш: от якби до сили та вміти орудувати шаблею, як ти пане писарю, або батько кошовий, то й мова інша булаб тоді, — відповів на дотеп дотепом молодий лицар.

Хмель задоволено посміхнувся й уважно подивився на співбесідника. — „А молодий міцух потроху вилюднює, — подумав про себе. — Будуть люди з нього, далебі..."

— Не вельми мудра річ, — сказав уголос. — Хочеш навчу?

— Невже цього навчитись можна?

— А тиж як гадав собі, що людина родиться з цим умінням?

— Не з умінням, а з хистом до нього. Мені от, приміром, здається, що я тільки дрюком і зможу орудувати... Хіба що й шабля булаб така завбільшки, як дрюк, а то коли нею бешся, то все здається, що... хапаєш шилом патоки.

Писар зареготався, аж за боки вхопився.

— Ха-ха-ха! оце втяв, пане брате!... От би подивитись, як ти орудуєш в бою такою шаблею з дрюка. Таж ти косив би бісурменів, як добрий косар траву косою!... Ха-ха-ха!... От би подивитись!

— А що там, пане писарю? — озвався на цей пориваючий регіт гетьман і вже заздалегідь сам мимохіть посміхнувся. — На що подивитись?

Павло зніяковів і зашарівся по саму шию.

Та от, батьку гетьмане, — відповів крізь сміх Хмель, — Жбурляй нарікає на наші козацькі шаблі, що вони не такі завбільшки, як добрий дрюк, і що битися на них — все одно, що шилом патоки хапати.

Грімкий вибух реготу на гетьманській ґалері збудив ранкову тишу на морі й покотився мовчазним лоном вод у далеч. Сміялися всі, й навіть Бородавка на своїй стійці обернувся назад, знайшов очима молодого велетня-братчика й засміявся.

— Лепсько! — аж не тямився від реготу Граб. — Нехай мені куцим чорт у пику чхне, коли не лепсько сказано!...

— Е, сину, — мовив Сагайдачний, — даремне ганьбиш так нашу найкращу лицарську зброю: хіба й ми не добре дбали, орудуючи ними хочби оце свіжо ще під Очаковом?... Шилом патоки не вхопиш — це правда, але й дрюком чобота не пошиєш, та й до боку його не причепиш, щоб напохвати був.

— Жартує, батьку гетьмане, пан писар, — насмілився врешті Павло. — Не штука гепати дрюком по турецьких черепках на плечах, а штука шаблею порахувати їх так, як славне лицарство лічить їх. От я й прошу пана писаря навчити й мене, молодого, цієї рахуби козацької, щоб у друге без дрюка обійтись.

— А хіба ти на Січі не навчився?

— Навчитись навчився, батьку, але коли побачив, як на каторзі під Очаковом орудує шаблями правдиве лицарство, то сказав сам собі: дурень ти, Жбурляю, проти нього! кинь краще, не завдавай сорому перед ворогом і себі й славному товариству! берись за дрюка — якраз по тобі та по твоїх незграбних руках!...

Щиро сміялося лицарство молодечій мові, а Хмель знов уважно вдивився в недавнього міцуха й подумав: „Так, так, вилюднює канівський простачисько, обтирається потрохи між славним товариством".

— Нічого, молодче — підбадьорив його кошовий, — з часом та в ділі розімнеться й рука, й вчитися ніколи не пізно. А вчителя доброго вибрав: пан писар і шаблею орудує не гірше, ніж пером. У такого лицаря навчитися — честь.

Прийшла черга Хмелеві зніяковіти. Він здійняв шапку вклонився кошовому й у збентеженні промовив:

— Рад служити славному товариству й тобі, батьку, гетьмане!...

Знаю, знаю, голубе, — махнув рукою Сагайдачний і, повернувшись до Бородавки, почав з ним і Грабом якусь розмову. Але за кілька хвиль Павло, що розмовляв іще з Хмелем, знову почув його рокітливий голос:

— Жбурляю!

— Я тут, батьку гетьмане! — стрепенувся молодий лицар.

— Батько спить, чи встав уже?

— Зараз подивлюсь, батьку!

— Якщо встав, поклич до нас, а ні — то хай ще спочиває з Богом.

(Дальше буде).

ПОВЗИ ПІД ВОГНЕМ.

ФОРТ СИЛ (Оклагома). — В часі маневрів стріляно з гостих куль до маневруючих повзів. Але кулі не пробили опанцерених стін і в середині нікого не зранили.

З ДНЯ

ІНФЛЯЦІЯ.

Нині говориться чимало про інфляцію. Що таке інфляція, ті, що переживали минулу світову війну в Европі, знають з практики: Гроші ступнево тратять вартість, їх появляється щораз більше в обігу, грошеві банкноти мають на собі чимраз більші числа, сотки, тисячі, міліони, доки вартість тих грошей не злетить майже до нулі. В Німеччині в 1923 році була така інфляція, що треба було заплатити 300 міліонів марок за переїзд у трамваю. Щоб заощадити паперу, друкарні перекресляли попередні суми на банкнотах, а ставили нові. З 50 марок робили 5,000. Опісля з того самого банкноту робили 50,000, пять міліонів, 50 міліонів, 500 міліонів. Міліони не мали навіть тої вартости, що нині мають сотики. Грошей тоді ніхто до банку не складав. Вони викликували до себе не пошану, але певну погорду. Хто їх дістав у руки, зараз біг щонебудь купити, бо день пізніше вони мали половину попередньої вартости.

Та проте серед тої інфляції люди робили бизнес. Всі ті, що щось продукували, могли дуже легко збути свої продукти. Їм вирвано ті продукти з рук. Але, коли вони за безвартісні гроші могли купити нових сирівців для виробу чергових продуктів, то вони на тім заробляли. Колиж ні, то тратили. Найбільше тратили урядовці, які діставали місячну платню. Опісля робітники, яким плачено що тижня. Відносно найменше тратили ті, яким плачено щодня, бо кожного дня вони могли добиватись нової заплати.

ДЖЕРЕЛА ІНФЛЯЦІЇ.

Інфляція грошей, себто наплив нових грошей, має двояку причину: Зріст продуктів і оживлення бизнесу змушує банки випускати нові грошеві банкноти, щоб ними обслужити економічну систему. Цього роду інфляція є уміркована, і є доказом багацтва. Ціни серед цього роду інфляції не конче мусять зростати. Коли між числом населення, обемом цілої продукції і грошевими банкнотами існує рівновага, то ціни, на загал, держаться на місці. Перехил в один бік, або другий, відбивається злегка в один бік або другий на ціни і на вартість гроша. Ріжниця цін викликана такою інфляцією буває не лиш серед поодиноких країв, але й серед ріжних місцевостей, тої самої держави. В Ню Йорку, наприклад, ціни значно вищі, ніж у полудневих стейтах. Тут лекше заробити більшу суму, але й лекше її витратити.

Цього роду інфляція, як сказано, є умірковална і не конче шкідлива. В ній гріш цілий час опирається на шляхотнім металю — золоті.

ДРУГА ІНФЛЯЦІЯ.

Але може бути ще іншого роду інфляція, якої нині побоюються американські фінансісти. Ця інфляція подібна до тої, що була в Европі в минулій війні. Ця інфляція має цілком інші причини і інші наслідки. Наплив гроша тоді є спонуканий не оживленням в бизнесі, тільки задовженням краю і безвиглядністю сплатити довги. Ця друга інфляція це в дійсності леґалізована грабіж своїх власних громадян.

В давних часах, в яких курсували лиш золоті і срібні монети, королі, які попали в фінансову скруту, робили інфляцію в той спосіб, що свої засоби грошей перетоплювали і робили з них менші монети. Опісля великі монети шляхом насильства забирали від людей і знов перетоплювали їх на менші.

Нині те саме робить задовжена держава. Але вона не перетоплює золотих монет на менші, бо золота вона взагалі не випускає з рук, тільки проголошує, що даний паперовий банкнот уявляє собою меншу скількість золота. Дуже часто вона навіть не проголошує, а просто друкує нові паперові гроші, знаючи добре, що на них нема в державнім банку золотого покриття. Німеччина щойно під кінець своєї інфляції проголосила, що один тріліон, себто міліон міліонів паперових марок, має вартість одної золотої марки. Цей другий спосіб цілком подібний до видавання чеків, знаючи, що на банковім конті нема на них покриття. Звичайний чоловік йде за те до тюрми. Державі, в критичнім моменті, це дозволено. Вона сама собі це дозволяє.

АМЕРИКАНСЬКІ ДОВҐИ.

Американська державна скарбниця нині задовжена на щонайменше 49 біліонів долярів. Бо така є офіційна границя задовження, дозволена конґресом. Недавно секретар скарбу Морґентав заявив, що конґрес мусить піднести границю задовження до 60, або й 65 біліонів долярів на черговий рік. В 1942 році треба буде ще далі задовжувати.

Виринає питання, чим це все закінчиться? Дехто каже, що треба накладати високі податки, а навіть контрибуції. Інші говорять, що Німеччина, а навіть Анґлія, всім показала, що інфляція залежить виключно від волі уряду, а не від зверхніх обставин, в тім від довгів. Німеччина нині знов задовжена по вуха, а проте нема там інфляції.

Це правда. Але в Німеччині панує тоталітарна диктатура, а в Америці демократія. В Анґлії, знов, від часів війни також все під контролею держави. В Америці можна булоб врятувати фінанси також лиш тоталітарною диктатурою, на що нарід не згодиться. Тому дехто переконаний, що інфляція в Америці таки правдоподібна.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Т. Т. — Ваш голос у справі зміни календаря одержали, але містити не будемо, бо це є така справа, що зараз викличе дискусію, наслідком якої будуть нам надсилати десятки, а то й сотні ріжних дописів. Одні будуть за зміну, а другі проти. Очевидно, що всі писатимуть, як то кажуть, „на одно копито". Знаємо це з практики, бо таке вже бувало. Усе, рщо звязане з церковним обрядом і вірою дає зараз притоку до того, що зголошуються сотні дописувачів. Таких, що ніколи не забирають слова в інших справах, але в церковних, то вже почувають себе свого роду „знавцями". Очевидно, як знаємо з минулого, з такої „дискусії" хісна нема. Усі ті арґументи про „втрату праці" і те, що „молодь покидає через календар церкву", знаємо. Ви підносите те, що тепер на українських землях Польщі нема, та що це треба брати під увагу при справі зміни календаря. Це добре! Є ще й інші арґументи „за", і є арґументи „проти". Та якби не було, такі справи повинні спершу обговорити духовні й світські верхи, а щойно потім можнаб це піддати під загальну дискусію, колиб була предложена загалови цілість арґументів в один і другий бік. Тоді той загал краще визнавсяб у самій справі й міг би скорше прийти до розумного заключення і рішити через загальне голосування, чи в який інший спосіб.

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕДЖ В АМЕРИЦІ

Заложено український каледж серед української іміґрації в Америці. На його отворення одержано дозвіл від леґіслятури стейту Конетикат.

У вересні цього року зачато вже другий рік науки в цім каледжі. Значить — існує вже український каледж в Америці, а ходить тепер про це, щоб він вдержався, поширився, розвинувся якслід та став на твердих матеріяльних основах.

В оцім каледжі плян науки та научні ступні, як в американських каледжах. Учиться в нім по анґлійськи тих предметів, що і в інших американських каледжах, а крім того української мови і літератури, історії України, ґеоґрафії України, старославянської мови і т. п. Викладають в нім дипльомовані професори американці й українці, що покінчили університет і одержали свої научні ступні чи в Старім краю, чи тут, в Америці. Деканом є американець, бувший професор Колумбійського університету в Ню Йорку.

Твориться при каледжі научна бібліотека в мовах анґлійській, українській та многих інших мовах. Уладжуються фізичні, хемічні й біольоґічні ляболаторії. Розбудова української научної установи на американській землі є отже в повнім ході. Фундатори цеї установи мають намір спровадити з Европи деяких звісних українських вчених на професорів цього каледжа.

Очевидно, що каледж це дорога, коштовна річ. Вимагає фондів і то значних. В інших народів анґльо-сасів, айришів тощо — є багачі-міліонери, що уфундовують своїм грошем вищі школи для своїх людей. У нас багатіїв нема. Тому загал мусить скинутися, щоб наші вищі школи фундувати. Це одинокий шлях. Так було з Рідною Школою в Старім краю; так є і в Америці. Ми самі, українці, мусимо вивінувати і вдержати українські школи своїми датками. Основателі Українського Каледжу звертаються тепер до українського загалу з закликом жертвувати, що сила, на оцей каледж.

Нема двох думок серед українців, що вищих шкіл нам треба, що каледж нам потрібний. Перш за все треба нам виховувати в українськім дусі своє молоде, інтеліґентне покоління. Треба йому дати знання всього, що відноситься до України і українського народу.

Значіння цього каледжа може сягати і поза Америку. Сьогодня большевики-москалі мають в руках малощо не всю Україну та взяли у свою „опіку" українську науку і культуру. „Чистять" їх з національних „ухилів", цебто московщать їх духово. Учать в „українських" школах, що Мазепа це був „пан, що бажав над українським народом панувати", а цар Петро „вирятував" Україну від того мазепинства та приніс їй „поступ", „відчинив вікно в Европу" — ось що. Вчать там, що Петлюра був „зрадник робучого народу" а Сталін це його „добродій" і „добродій України". Таким духом і дише „Українська (!!!) Академія Наук" у Киеві та всі „українські" університети — в Києві, Харкові, Одесі, Львові. Таку „науку" завели тепер і в українських школах Галичини.

В таких обставинах в Европі — Український Каледж в Америці, ще й з Бібліотекою та Музеєм, може стати осередком, де буде плекатися українська думка і наука, щоб вони просвічували всім українцям, і тим, що на вигнанні і в ярмі. Ось такі широкі завдання повинен собі поставити оцей каледж. Тоді він записавсяб справді на все в історії українського народу.

А покищо цей каледж розбудовується. Почин оцей повитає радо кожен українець. Та певне кожен, кого лиш стати, і кожне українське товариство поспішать з щедрою помічю цьому ділу. Бо це загально-українське культурне діло.

Л. Ц.

РОБЕРТ БРУК-ПОПГЕМ, що недовно став командантом анґлійської воєнної летничої служби на Далекому Сході.

ФІЛЬМОВА ЗІРКА КОНСТАНС БЕНЕТ дісталася знову до ґазет, цим разом, бо добула розвід у суді в Ріно, Невада.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

ЙОНҐСТАВН, О.

Примірне весілля.

Недавно відбулось весілля в місцевих, добре відомих громадян І. Мигалів, які віддавали заміж свою доньку. Весілля відбулось взірцево, було чимало людей, своїх і чужих, які разом гарно забавлялись і запізнались з нашою теперішньою ситуацією. Підчас забави, поза дарунки для молодої пари, гості не забули і про загально народні справи та зібрали жертви на українську школу в Стемфорд, Конн., де виховується українська молодь на добрих українсько-американських громадян. Ту справу представив приявним відомий в нашій місцевости громадянин Степан Мош. Зложили на ту ціль по $1: С. Мош, І. Павловський, О. Венґжин-Угрин, М. Мушинський, І. Мигаль, Т. Періг. Разом $6, які переслано через Обеднання на згадану ціль. Тут треба зазначити, що підчас весілля давав гарний примір староста п. І. Павловський і старостина пані Е. Мушинська.

Остап Венґжин-Угрин.

МЕНШІ ВТРАТИ

ЛОНДОН. — Бритійське міністерство оголошує, що втрати на морі за останній тиждень дуже змаліли.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Збори Сестр. Любов, від. 177., відбудуться в суботу, 23. листопаду, 18 Пілґрім Ст., в годині 7. вечером. Прошу членів місцевих і позамісцевих явитися на час. — С. Саска, секр.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ И ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК ДО: "SVOBODA," 81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N.J.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ВАЛІНҐФОРД, КОНН.

З руху по відділах У. Н. Союзу.

При кінци минулого місяця відбулись збори відділів У. Н. Союзу в Вілінґфорд, Конн. З реферату виголошеного гол. рек. секретарем п. Галичином показалось, що стейт Конектикот далі веде перед. Але, щоб славно закінчити цей так званий передконвенційний рік, треба ще пару десяток до числа 500 членів. Зараз по зборах почали деякі відділи працю, а це відд.: 54, 67, 414, 421. Це ті відділи, котрі я відвідав перед моїм відїздом до нюйорського стейту. Декотрі відділи звертаються до мене, щоб по їх громадах уладити орґанізаційні збори, мовляв, такі збори помагають в приєднанню нових членів. Бо люди мають нагоду дізнатись про дійсний стан цеї, так дорогої, всім нам орґанізації У. Н. Союз. Ми мусимо подбати, щоб наші діти були членами того могучого батька Союза. У. Н. Союз дійшов до найбільшого числа членства від часу свого існування, також і фінансами перевищив усі подібні орґанізації. Союз вже обеднав тисячі тут родженої української молоді. Молодь, пізнавши правдиву вартість цеї орґанізації, радо вписується в члени. Правда, що лучається ще декуди, що молодь байдужа до своєї орґанізації. Але це вина родичів, і то виключно тільки родичів.

Бо чим винувати діти за це, що батько вписує їх до чужої орґанізації? А як прийшов час платити, а не було гроша, то пішов пожичив у відділовій касі, щоб заплатити полісу. Що є такі, це не байка, а стверджений факт. Або ось таке: В одній місцевости, де я мав орґанізаційні збори, предсідник нашого відділу перепроваджує збори. По моїм рефераті складає мені сердечну подяку, ходить зо мною по домах, щоб вписати нових членів, а жінку свою в тім самім часі вписує цілком в іншу орґанізацію. Може ви думаєте, що жінка вже є в У. Н. Союзі? Ні, ні. От бачите, як люди розуміють свою орґанізацію.

Ми мусимо зло осуджувати, щоб воно більше не повторялось. Ті відділи, що звертаються до мене зі стейту Конектикат, я відвідаю в місяці грудни, бо з початком грудня буду знова в стейті Конектикат. Котрі бажають мати в себе збори хай зволять повідомити мене на мою сталу адресу:

Anthony Malanchuk
453 No. Main St.,
Wallingford, Conn.

Одні з таких зборів відбудуться вже на початку грудня, в Томастон, Конн., в відд. 421 У. Н. С.

А. Маланчук,
орґанізатор У. Н. С.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

WILLIAMSTOWN, N. J. There will be a meeting of br. 307 of the Ukrainian National Assn., Sunday, November 24, 1940, at the St. Peter & Paul Church at Williamstown, N. J. — Jos. Arkatyn, Sec.

ТАРЗАН, ч. 159, Втрачена нагода.

Тарзан вже скоріше запримітив був присутність Боґду і готовився до акції. В хвилині вистрілу пірата Тарзан вдарив його.

Вистріл схибив. Пірат захитався та водночас послужив за подушку спадаючій малпі.

Тепер Тарзан пірвав револьвер пірата і кинув його далеко в ліс. Він ненавидів пальної зброї, навіть коли сам міг нею користуватись.

„Дурень", пробурчав Залім. „Він відкинув у ліс одиноку зброю, що могла його врятувати. Тепер я його дістану".